

Tisková zpráva: Prohlášení k nezákonnosti a bezúčelnosti zajišťování uprchlíků v zařízeních pro zajištění

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR se ostře ohrazuje proti pokračujícímu zajišťování uprchlíků v Zařízení pro zajišťování cizinců v Bělé Jezové a dalších detenčních zařízeních. Ve většině aktuálních případů se jedná o uprchlíky před válečným konfliktem v Sýrii, kteří mají být z detenčních zařízení převezeni do Maďarska na základě tzv. Dublinského nařízení. Maďarsko však nemá v současné době kapacitu převážené uprchlíky přijímat a k transferům v podstatě nedochází (v červenci byly transferovány pouze 3 osoby do Maďarska). Pokračující detence tak naprosto neplní svůj účel, je nehumánní a v rozporu s mezinárodními úmluvami.

Většina zajištěných uprchlíků nemá zájem setrvávat v České republice a chce pokračovat do jiných zemí na západě EU, většinou do Německa, kde mají rodinné či jiné vazby. Česká republika odůvodňuje zadržování a věznění těchto uprchlíků nebezpečím útěku, přitom ale samotné Německo vydalo 25.8.2015 prohlášení, na základě něhož hodlá umožnit uprchlíkům ze Sýrie vstup do Německa i podání žádosti o azyl a nebude je navracet do jiných zemí EU. Jeví se tak jako zcela bezúčelné, aby bylo uprchlíkům bráněno v cestě do země, která je zatím na rozdíl od České republiky ochotna solidárně napomoci lidem postiženým humanitární katastrofou.

Nehledě na bezúčelnost zajišťování považujeme za vysoce nehumánní, že se Česká republika k uprchlíkům vztahuje jako bezpečnostní hrozbě. Zadržení uprchlíci nespáchali žádný trestný čin, a přitom jsou drženi v zařízeních vězeňského typu střeženými těžkooděnci. Zařízení jsou zcela přeplněná a zadržení si stěžují na nedostatek jídla a oblečení. V Bělé – Jezové, kde je navýšena kapacita na 540 osob, je momentálně téměř 700 lidí včetně rodin s dětmi, kteří jsou ubytováni nejen ve vojenských stanech, ale také v tělocvičnách. V detencích jsou uprchlíkům odebírány telefony, věci osobní potřeby i peníze. Mohou pouze ve vymezené době na vycházku na oplocený dvůr s eskortou. Od konce června 2015 je navíc pozastaveno financování bezplatné právní pomoci pro osoby v detencích a zadržení tak mají jen minimální možnost jakkoli řešit své právní postavení, podmínky v zařízení či alespoň mluvit s rodinou. Organizacím, které se snaží detence navštívit dobrovolně z vlastních zdrojů, není někdy vůbec umožněno přímo komunikovat se zadrženými osobami. Zcela absurdní je fakt, že pokud nedojde k transferu na základě Dublinského nařízení do 6 týdnů, musí být zajištěná osoba propuštěna.

Pokračující zadržování osob v detencích je v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Evropský soud pro lidská práva opakovaně zdůrazňuje, že zajištění musí vždy úzce souviset s účelem zajištění. Lze jen těžko hovořit o plnění účelu zajištění, pokud jím má být převoz do Maďarska, který není možný, a pokud jím má být zabráněno ve vycestování do Německa, které je naopak ochotno žádosti uprchlíků převzít. Navíc i české soudy již nejméně ve dvou případech - Krajský soud v Ústí nad Labem č.j. 42 A 12/2015 a následně obdobně Městský soud v Praze č.j. 1 A 47/2015 - pravomocně rozhodly o nezákonnosti držení osob v detenci Bělá Jezová v situaci, kdy v zákoně absentuje upřesnění, za jakých podmínek vůbec mohou být takto zadrženi.

Zdůrazňujeme, že v případě uprchlíků před válečným konfliktem jde v mnoha případech o osoby trpící posttraumatickým stresovým syndromem či o osoby jinak zranitelné. Přitom v detencích není poskytována zdravotní péče v potřebném rozsahu, a psychologická péče není poskytována vůbec. Také výrazně schází tlumočníci.

NROS

nadace
partnerství

Alarmující skutečností zůstává, že v mnoha případech jsou zajištěny rodiny s malými dětmi či děti bez rodin. Víme například o zadržení syrské rodiny se čtyřměsíčním miminkem, o další syrské rodině se čtyřmi malými dětmi, či o rodině syrské zdravotní sestry s devítiletým synem, který po explozi bomby přišel o zrak. Dobrovolní spolupracovníci organizací Konsorcia migračních NNO upozorňují, že v detencích se nachází nejméně 60 malých dětí. Zadržení dětí v zařízeních pro zajištění cizinců je v příkrém rozporu s čl.3 Úmluvy o právech dítěte zakotvujícím povinnost států jednat v jakémkoli řízení v nejlepším zájmu dítěte. Přitom současnou praxi zadržování dětí výslovně kritizují jednak právníci specializující se na cizinecké a azylové právo, tak instituce jako Veřejný ochránce práv či Nejvyšší správní soud. Ten již v červnu 2015 v rozsudku č. j. 1 Azs 39/2015 označil detenci rodiny s malým dítětem za nezákonnou i s ohledem na to, že lze využít alternativy v podobě ubytování rodiny v zařízení, jež není svou povahou vězením.

Považujeme za nutné změnit přístup České republiky k uprchlíkům tak, aby s nimi jednalo důstojně a řízení bylo vedeno konstruktivně ve spolupráci s dalšími zeměmi Evropské Unie.

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v České republice
Eva Dohnalová, 736 632 002
Martin Rozumek, 731 170 885

**fond
pro NNO**

NROS

 **nadace
partnerství**

 ICELAND
LIECHTENSTEIN
NORWAY
**eea
grants**

Dokument vznikl v rámci projektu "Společně za práva migrantů", který realizuje Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty. Projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů. www.fondnno.cz a www.eegrants.cz.